

Scott v. Sandford (1857)
(STATUS AFROAMERIKANACA)

Scott v. Sandford (1857)
(THE STATUS OF AFRICAN AMERICANS)

Sažetak

Ovaj rad odnosi se na istraživanje prakse Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih država sa posebnom pažnjom na presude koje su prouzrokovale društvene i pravno-političke promjene. Ako se posmatra vremenski, u pitanju je period u kojem je Sud donio najznačajnije presude u svojoj historiji. U radu posebna pažnja se posvetila presudi u predmetu Scott v. Sandford iz 1857. godine kojom se regulisao status robova odnosno robovlasništva. Istraživanje se odnosi na statusa Afroamerikanaca i način sudskog pristupa ovom pitanju. Predmet iz 1857. godine smatra se najznačajnijim u američkoj ustavnoj historiji. Objavljivanjem presude dolazi do krize Suda i burnih reakcija javnosti. Kao primjer možemo spomenuti političke debate i govore. Ipak, stav Vrhovnog suda u ovom predmetu prouzrokovao je duboku političku krizu koja je kulminirala izbijanjem rata (1861–1865) koji je okončan pobjedom Sjevera. Istraživanjem se utvrdilo da je Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država iskoristio svoju ulogu, te presudom iz 1857. godine favorizovao interese samo jednog broja država članica federacije. Ovaj rad sadrži i kratke napomene o ropstvu.

Ključne riječi: Vrhovni sud, Dred Scott, robovlasništvo, Afroamerikanci, tumačenje ustavnog teksta, tumačenje amandmana

Summary

This paper studies the Supreme Court of the United States' practice, focusing especially to the judgments that caused social and legal-political changes. Observed through a timeframe, this was the period in which the court passed the most significant judgments in its history. In this paper, the special attention is paid to the 1857 Scott v. Sandford case that regulated the status of slaves, that is,

slavery. The research deals with the status of African Americans and the manner of judicial access to this issue. The 1857 case is considered to be the most significant in American constitutional history. The court entered crisis following the pronouncement of the judgement, while the public protested. As an example, we can mention political debates and speeches. Nevertheless, the position of the Supreme Court in this case caused a deep political crisis culminating in the outbreak of the Civil War (1861-1865), which ended with the victory of the North. The study has found that the United States Supreme Court exercised its role, and the 1857 Judgment favoured only the interests of a number of Federal member states. This work also contains brief remarks on slavery.

Keywords: Supreme Court, Dred Scott, slavery, African Americans, interpretation of the Constitution, interpretation of amendments.

Uvod*

Kroz svoju historiju Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država donosio je presude koje su utjecale na razvoj društva ali i na sam Sud. U cilju jednostavnijeg pretraživanja arhive Suda odnosno presuda dolazi do uspostavljanja posebnih izvještaja kao što je „Izvještaj Vrhovnog suda“ (US Supreme Court Reports). Izvještaj se zasniva na odgovarajućem sistemu klasifikacije, a jedan od sistema nastao je na Pravnom fakultetu Univerziteta Kornel (Cornell University Law School). Sistem se zasniva na historijskim silabusima i presudama Vrhovnog suda, a klasifikuju se na osnovu predmeta spora. Radi jednostavnosti korištenja prihvatilo se pravilo tzv. abecednog principa. Primjer je prva grupa od slova A do slova B gdje se nalaze presude o vojnoj službi (Armed services) ili o granicama (Borders).¹ Uvidom u historijat Suda može se reći da je u prvim godinama postojanja Sud iskazao i prve znake slabosti. Razlozi se nalaze u činjenici da Sud nije uspio izgraditi status koji mu pripada. Ipak, vremenom, a na osnovu vlastitih presuda, možemo govoriti o najznačajnijoj instituciji američkog pravnog sistema. Kroz svoju historiju Sud je imao prilike da odlučuje o nizu pitanja, kao što su državni suverenitet država članica i pitanja ekonomskog karaktera. Praksa Suda je u američki pravni sistem inkorporirala i doktrine koje su i danas

* Ovaj rad je revidirani tekst koji je nastao u okviru istraživanja povodom pisanja doktorske disertacije koja je objavljena kao monografija pod naslovom *Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država (1790–2005)*. Primjedba autora.

¹ Presude su dostupne na: <http://www.law.cornell.edu/supct/cases/topic.htm>. Stranici se pristupilo 22. 4. 2017. godine.

aktuelne. Kao primjer možemo navesti doktrinu sudske kontrole (Judicial Review) na osnovu koje je Vrhovni sud osigurao pravo da odlučuje o ustavnosti zakona.² Nastavak rada odnosi se na istraživanje prakse Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država. Od posebnog značaja je presuda u predmetu *Dred Scott v. Sandford* iz 1857. godine. Presuda je prouzrokovala različite stavove javnosti kao i nauke. Međutim, Sud je ovom presudom izazvao političku krizu koja je svoju kulminaciju dobila izbijanjem rata.

Prije analize sudskog predmeta iz 1857. godine potrebno je u kratkim crtama osvrnuti se na pitanje (postojanja ili nepostojanja) ropstva na teritoriji Sjedinjenih Američkih Država. Pojam rob ili robovlasništvo se ne spominje u najznačajnijim dokumentima američke pravne historije. Kao primjer možemo navesti Deklaraciju o nezavisnosti od 4. jula 1776. godine i Ustav iz 1787. godine. U tekstu Deklaracije se navodi: „Mi smatramo očiglednim da su ljudi stvoreni jednaki i da ih je njihov Tvorac obdario neotuđivim pravima među koje spadaju život, sloboda i traženje sreće“ (F. Karčić, 2004, str. 251). Kao takva, Deklaracija je adresirana na „čestit ili pošten svijet“ koja isključuje sve rase i narode. Za razliku od Deklaracije, Ustav iz 1787. godine rezultat je kompromisnih rješenja između južnih i sjevernih država, što je južnim državama osiguralo mjesto u Kongresu, ali na osnovu posjedovanja robova (M. Imamović, 1991). Tekst Ustava kao i tekst Deklaracije nigdje ne koriste termin rob ili ropstvo. Međutim, Ustav na nekoliko mjesta predviđa zaštitu ropstva. Tekst Ustava u članu IV. odjeljak 2. stav 3. ističe: „Nijedno lice koje je na obaveznoj službi ili radu u jednoj državi, na osnovu njenih zakona, pa pobjegne u drugu državu, neće se na osnovu bilo kakvog zakona ili propisa u njoj moći osloboditi u pogledu takve službe ili rada, nego će se predati na zahtjev stranke prema kojoj je u pogledu službe ili rada u obavezi“ (F. Karčić, 2004, str. 263). Kao što se može zaključiti iz citiranog člana, u pitanju je osiguranje povrata odbjeglih robova. Tekst Ustava u članu 1. odjeljak 9. ističe da je Kongres Sjedinjenih Američkih Država ograničen da reguliše pitanje trgovine robovima. Istim članom se utvrđuje da zabrana Kongresa traje sve do 1808. godine te se uvodi poseban porez u iznosu od deset dolara po glavi. U članu V reguliše se postupak donošenja amandmana na Ustav, ali se ističe: „Nikakav amandman koji bi se donio prije godine 1808. ni u kom pogledu neće moći izmijeniti odredbe prvog i četvrtog stava u devetom odjeljku prvog člana (F. Karčić, 2004, str. 264). Citiranim članom

² Doktrina sudske kontrole (Judicial Review) nastala je na osnovu poznate presude Vrhovnog suda u predmetu *Marbury v. Madison* iz 1803. godine, kojom je odjeljak 13. Zakona o sudstvu iz 1789. godine proglašen neustavnim. Autor presude je poznati sudija Džon Maršal (John Marshall). Opširnije o predmetu *Marbury v. Madison* vidjeti: Halapić, Edin (2013) „Doktrina sudske kontrole (Judicial Review) *Marbury v. Madison* (1803)“, *Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*, LVI (2013), str. 29–51.

se pruža dodatna zaštita trgovini robovima. Konačan rezultat je uslijedio 1793. godine kada se donosi Zakon o odbjeglom robovima (Fugitive Slave Law). Nakon ratifikacije Ustava pitanje ropstva ostalo je pravno nedefinisano, a razlog se nalazi u opšteprihvaćenoj interpretaciji Ustava. U skladu sa spomenutim, nacionalna vlada se ne može uplitati u pitanje ropstva onih država u kojima ropstvo postoji. Naknadni pokušaj regulisanja predstavlja izglasavanje Kompromisa Misuri iz 1820. godine (Missouri Compromise).³ Ovaj kompromis predviđa zabranu ropstva u većini teritorija koje su u vlasništvu Sjedinjenih Američkih Država, ali i vrši podjelu teritorije na sjever i jug po principu: ropstvo na jugu, sloboda na sjeveru. Južne države rješenje problema su vidjele u otcjepljenju i napuštanju Unije. Tokom 1851. godine situacija se dodatno komplikuje izdavanjem romana „Čiča Tomina koliba“ (Uncle Tom's Cabin) koji opisuje sudbinu odbjeglih robova.⁴ Izborom Abrahama Linkolna (Abraham Lincoln) za predsjednika Sjedinjenih Američkih Država ubrzano je izbijanje građanskog rata (Civil War).

Detaljnijom analizom historijata suda uočava se da je period od 1790. do 1861. godine obilježen dominantnom ulogom sudija koji su poticali iz južnih država (država koje su podržavale ropstvo). Najznačajniji predmeti Suda u kojima se pojavljuje pitanje robovlasništva mogu se grupisati samo u pet oblasti gdje je za robovlasništvo predviđena federalna jurisdikcija. U pitanju su:

1. afrička trgovina robovima,
2. međudržavna trgovina robovima,
3. povratak odbjeglih robova,
4. robovlasništvo u federalnim teritorijama i
5. međudržavni tranzit ili privremeno boravište u slobodnim državama.

Sve predmete koji pripadaju jednoj od navedenih grupa Sud je rješavao kao građanske ili krivične parnice.

³ Opširnije o navedenom Kompromisu Misuri vidjeti: Maurois, Andre (1960) *Povijest Sjedinjenih Američkih Država*, Naprijed, Zagreb, str. 264.

⁴ Autor romana je Harriet Becher Stow (Harriet Becher Stowe) koja je podržavala abolicioniste. Vremenom, a naročito nakon izdavanja prvog romana, postaje najpoznatiji pisac. Tri godine nakon prvog objavljuje se i drugi roman pod nazivom „Ključ za čiča Tominu kolibu“ (A Key to Uncle Tom's Cabin) iz 1853. godine. Njezini romani pokazivali su američkom društvu da je nekršćanski prodavati i kupovati ljudska bića. Reakcije Juga bile su optužbe da je prikazana slika ropstva lažna i pristrasna. Prvi roman prihvaćen je kao istinit i preveden je na dvadeset i dva jezika. Opširnije vidjeti:

<http://americancivilwar.com/women/hbs.html>, pristupljeno 10. 4. 2017. godine.

Scott v. Sandford (1857)

Presuda Vrhovnog suda koja ima status jedne od najznačajnijih potječe iz 1857. godine. U pitanju je predmet *Dred Scott v. Sandford*. Dred Skot rođen je kao rob oko 1800. godine u Virdžiniji (P. Finkelman, 1997, str. 10). Dred Skot je u svojoj osamnaestoj godina života bio u vlasništvu Pitera Bloua (Peter Blow) koji se preselio se iz Virdžinije u Alabamu, a tokom 1830. godine ponovo se seli u mjesto Sent Luis (Saint Louis) koje se nalazi u Misuriju. Krećući se kroz različite federalne teritorije, Blou je kao svoje vlasništvo vodio i svog roba. Međutim, 1832. godine Piter Blou je preminuo, a naredne godine Dred je prodat drugom vlasniku, vojnom hirurgu Džonu Emersonu (John Emerson). Dolaskom kod novog gospodara-vlasnika Dred se našao u situaciji da ponovo putuje sa novim gospodarom. U vremenskom periodu od 1. decembra 1833. do 4. maja 1836. godine doktor Emerson zajedno sa Dredom Skotom nalazio se u vojnoj bazi Fort Armstrong koja se nalazi u Ilinoisu (Illinois) (W. Enrlich, 1979). Prema tada važećem kompromisu iz 1820. godine, država Ilinois pripadala je kategoriji tzv. slobodnih država.⁵ Boraveći na teritoriji slobodne države u trajanju od preko dvije godine, Dred Skot ispunio je uslove za svoju emancipaciju. Spletom okolnosti Skot se nije upuštao u pravnu borbu kako bi osigurao vlastitu slobodu. Na osnovu navedenog postavlja se pitanje zašto je Dred Skot propustio priliku da sudski putem traži slobodu. Jedan od razloga počiva u pretpostavci da Dred Skot nije bio upoznat sa pravom Ilinois po kojem je imao osnov za slobodu. Druga pretpostavka je da Dred Skot nije imao interesa za sudski postupak, jer se njegov novi gospodar prema njemu odnosio podnošljivo. Ipak, najprihvatljivije je to da je Dred Skot bio nepismen, kao i stalna izolacija u vojnoj bazi. Ovi elementi nisu mu dozvolili da se detaljnije upozna sa činjenicama koje su mogle dovesti do njegove slobode. Neizmijenjene okolnosti ostaju sve do 1836. godine, kada se donosi odluka da se vojna baza evakuiše. Doktor Emerson ponove se sa Dredom Skotom prebacuje u novu bazu, Fort Snelling (Fort Snelling) koja se nalazi u Viskonsin Teritoriji (Wisconsin Territory). Ova teritorija obuhvata današnje federalne države Viskonsin (Wisconsin), Minesota (Minnesota) i Ajova (Iowa).⁶ Spletom okolnosti Viskonsin Teritorija je obuhvaćena ranije navedenim kompromisom iz 1820. godine, tj. u pitanju je slobodna teritorija. Sve navedene okolnosti koje se odnose na kontinuirano kretanje Dreda Skota

⁵ O navedenim datumima, državama i kretanju Dreda Skota vidjeti: Maltz, Earl M. (2007) „Roe v. Wade and Dred Scott“, *Widener Law Journal*, Vol. 17, str. 56–58.

⁶ Ova teritorija osnovana je 1836. godine zahvaljujući imigrantima evropskog porijekla, a 1848. godine postaje trideseta država Unije. Opširnije: *The New Encyclopaedia Britannica* (Encyclopaedia Britannica, INC., Chicago, 2005), Vol. 12, str. 711.

utjecale su na to da čitav slučaj možemo okarakterisati kompleksnim. Uoči Emersonovog dolaska u novu vojnu bazu Kongres je izdao novi zakon pod nazivom Zakon o ovlaštenjima Viskonsina (Wisconsin Enabling Act) iz 1836. godine. Ovim zakonom se utvrđuje da svi naseljenici imaju sva prava, privilegije i prednosti koje su zagarantovane Ordinansama iz 1787. godine. Ove ordinanse ističu da nema ropstva i prisilnog rada osim u slučajevima izricanja kazne za teška krivična djela.⁷ Nizom zvaničnih dokumenta, kao što su Kompromis Misuri, Ordinanse i zakoni države Mičigen (Michigan), zabranjuje se ropstvo u svim teritorijama u kojima je Emerson boravio zajedno sa svojim robom. Pravni status Dreda Skota ostao je identičan čak i nakon dolaska u novu bazu, Fort Snelling. Kao primjer pravnog pozicioniranja ropstva možemo navesti sudski slučaj koji je okončan u isto vrijeme kada se Dred Skot nalazio na teritoriji države koja je zabranila ropstvo. Naime, u pitanju je predmet koji je rješavan od Vrhovnog suda države Masačusets (Massachusetts Supreme Court), a odnosio se na *Commonwealth v. Aves*. 1836. godine Meri Slejter (Mary Slater) koja je živjela u Nju Orleansu (New Orleans) uputila se u posjetu svom ocu Tomasu Ejvsu (Thomas Aves) u Boston. Tom prilikom Meri je sa sobom dovela i svoju maloljetnu ropkinju Med. U međuvremenu Meri se razboljela, a brigu oko ropkinje preuzima njen otac. Na opisane okolnosti reaguje Bostonsko žensko antirobovsko udruženje (Boston Female Anti-Slavery Society), koje je dobilo „writ o habeas corpus act“ protiv Ejvsa. Udruženje je postavilo pitanje na osnovu kojeg prava Ejvs može držati ropkinju-djevojčicu Med. Ejvsov odgovor je bio da je on samo zastupnik svoje kćerke Meri Slejter.

Predmet je na kraju završio na sudu gdje se tadašnji predsjednik Vrhovnog suda države Masačusets Lemuel Šo (Lemuel Shaw) pojavljuje kao autor jednog od najznačajnijih mišljenja Suda. U presudi se navodi da je djevojčica Med postala slobodna osoba na osnovu činjenice da je zajedno sa svojom vlasnicom došla na teritoriju države Masačusets, koja je slobodna država i u kojoj je ropstvo zabranjeno. Ovaj sudski predmet predstavlja i prvi slučaj da Vrhovni sud jedne države definitivno rješava pitanje roba koji je privremeno napustio teritoriju države u kojoj je ropstvo legalizovano zajedno sa svojim vlasnikom. Lemuel Šo uspostavio je značajan precedent koji je u određenoj mjeri nagovijestio odluku iz 1857. godine. Na kraju treba napomenuti da je

⁷ Ordinanse iz 1787. godine nazivaju se i Sjeverozapadne Ordinanse (Northwest Ordinances) koje su izdavane u tri navrata. Prve datiraju iz 1784, druge iz 1785. i posljednje iz 1787. godine. Najznačajnije su Ordinanse iz 1787. godine koje zabranjuju ropstvo, garantuju slobodu religije i niz građanskih sloboda. U pogledu državne organizacije Ordinansama se određuje da će svaki distrikt biti u rukama guvernera i sudija koje imenuje Kongres, sve dok broj stanovnika distrikta premaši 5.000 odraslih slobodnih muškaraca. Opširnije: *The New Encyclopaedia Britannica*, Vol. 8, str. 795.

Ejvsa zastupao Kurtis koji će kasnije obavljati funkciju „associate justice“ u predmetu Dred Skot.⁸

Dred Skot je sa svojim gospodarom boravio u Fort Snellingu u periodu od 1836. do 1838. godine. U spomenutom periodu upoznaje se sa Harriet Robinson (Harriet Robinson). U pitanju je ropkinja koje se nalazila u vlasništvu majora Lorensa Taliafera (Lawrence Taliaferro). Taliafero je boravio u neposrednoj blizini vojne baze, a obavljao je funkciju indijskog predstavnika i mirovnog sudije. Iskoristivši status sudije, Talifero je obavio vjenčanje Dreda Skota i Harriet Robinson. S obzirom na statusne promjene Harriet je ustupljena Emersenu, ali u statusu Dredove supruge.⁹ Pravni teoretičari činjenici sklapanja građanskog braka pridaju poseban značaj s obzirom da robovi nisu legalno sklapali brakove. Države koje su praktikovale ropstvo nisu olako pristupale kažnjavanju brakova između robova iz više razloga. Prvi je to što bi legalizacija brakova utjecala na obim vlasničkih interesa robovlasnika, pa čak i ograničila njihovu trgovinu. Drugi razlog je što je građanski brak obligacioni odnos odnosno ugovor, a nijedna država ne dozvoljava robovima da budu ugovorne strane. Na kraju, priznavanje brakova vremenom je moglo dovesti do isticanja i drugih prava. Kao primjer možemo navesti da sistem općeg prava (Common Law) poznaje zabranu svjedočenja bračnih drugova jedno protiv drugog, što nije bio slučaj sa robovima u Sjedinjenim Američkim Državama.¹⁰ Po sklapanju građanskog braka Dred Skot je sa svojom suprugom nastavio da živi na slobodnoj teritoriji, s tim da nije sudskim putem tražio slobodu. Promjena okolnosti nastupila je tokom 1837. godine kada je Emerson prekomandovan u Sent Luis i smješten u Kasarnu Džeferson (Jefferson Barracks). Odlazeći u novu kasarnu, Emerson je ostavio Dreda Skota i njegovu suprugu u Fort Snellingu, s tim da ih je iznajmio drugim ljudima. Činjenica iznajmljivanja utjecala je na odluku Dreda Skota da se u budućnosti ipak obrati sudu. Opisane okolnosti predstavljaju donošenje robovlasništva na teritoriju države koja je bila slobodna (ranije spomenuta Viskonsin Teritorija). Tadašnji sudovi pravili su razliku između činjenice uvođenja roba i uvođenja ropstva na teritoriju slobodne države. Vlasnici robova koji su putovali iz jedne u drugu državu morali su proći kroz teritoriju slobodne države, a kao primjer

⁸ Opširnije o predmetu iz 1836. godine vidjeti bazu podataka Vrhovnog suda Masačusetsa. Baza je dostupna na: <http://law.jrank.org/pages/2461/Commonwealth-Aves-1836.html>, pristupljeno 2. 4. 2017. godine.

⁹ Opširnije o činjenici sklapanja braka vidjeti: Finkelman, Paul (2007) „Was Dred Scott Correctly decide? An „Expert Report“ for the defendant“, *Lewis & Clark Law Review*, Vol. 12, str. 1224. Profesor Finkelman smatra se vodećim teoretičarom u oblasti pravne historije i pitanja rasizma u Sjedinjenim Američkim Državama.

¹⁰ O statusu brakova i pravilima spomenutog pravnog sistema vidjeti: Finkelman, Paul (1997) „Dred Scott v. Sandford - A brief history with documents“, Bedford/St.Martin's, Boston – New York, str. 16.

možemo navesti Illinois. Tranzit kroz slobodnu državu ne predstavlja donošenje institucije ropstva, a sudovi su smatrali da ova činjenica nije osnov za njihovu slobodu. Međutim, sudovi su utvrdili da zloupotreba prava slobodnih država postoji u onim slučajevima kada robovlasnici dozvoljavaju rad robova u slobodnim državama, a naročito ako su ustupljeni trećim licima (iznajmljivanje). Upravo je iznajmljivanje Dreda kao i njegove supruge predstavljalo uvođenje institucije ropstva na teritoriju slobodne države, kao i narušavanje Kompromisa Misuri, Ordinansi iz 1787. godina i Zakona o ovlaštenjima Viskonsina iz 1836. godine. Tokom 1837. godina niz vrhovnih sudova, svih sjevernih država, podržao bi Dredov zahtjev za stjecanje slobode.¹¹ Džon Emerson je tokom 1837. godine ponovo prekomandovan u Fort Džesup (Fort Jesup) u Luizijanu. Dvije godine kasnije Emerson sklapa brak sa Eliz Ajrin Sendford (Elize Irene Sandford), a Dred i njegova supruga mu se pridružuju. Dolaskom na slobodnu teritoriju Luizijane Skotovi su stekli pravo da traže svoju slobodu s obzirom da je praksa sudova bila da se svim robovima koji su živjeli u slobodnim teritorijama podrže zahtjevi za slobodu. Međutim, Dred Skot ni u ovom slučaju nije se obratio sudu, a od posebnog značaja je i činjenica da je to propustio učiniti i tokom svog putovanja u Luizijanu. Na ovom putovanju prolazio je kroz teritorije Illinoisa i Ajove gdje je mogao pobjeći i obratiti se sudu. Boravak sa Emersonom završio se njegovim novim prekomandovanjem u Fort Snelling. Prilikom putovanja rijekom Misisipi Dredova supruga porodila se na parobrodu i rodila kćerku koja je dobila ime po Emersonovoj supruzi – Eliz. Emerson je boravio u Sent Luisu sve do 1842. godine kada sa svojom suprugom seli u mjesto Devenport koje se nalazi na teritoriji slobodne države Ajove. Godinu dana kasnije doktor Emerson je iznenada preminuo u Ajovi u svojoj četrdeset i drugoj godini života. U period od Emersonovog odlaska u rat do njegove iznenadne smrti Dred je sa svojom porodicom boravio u St. Luisu gdje su iznajmljivani različitim ljudima (L. M. Friedman, 2005). Nakon smrti

¹¹ Opširnije o okolnostima iz 1837. godine, razlikama između tranzita i uvođenja robovlasništva i stavovima sudstva vidjeti: Finkelman, Paul „Dred Scott v. Sandford - A brief history ...“, str. 17. Kao primjeri koji su doveli do stjecanja slobode profesor Finkelman navodi *Ranki v. Lydia* iz 1820. godine i *Winny v. Whitesides* iz 1824. godine. U svim slučajevima robovi koji su svoj zahtjev zasnivali na činjenici uvođenja ropstva u slobodnu državu stekli su slobodu. Slučajevi su rješavani u nadležnosti vrhovnih sudova. Osnov mnogih presuda je precedent koji potječe iz predmeta *Somerset v. Stewart* iz 1772. godine. Presudom je odlučeno da ropstvo postoji samo ako je utvrđeno pozitivnim pravom, a bez pozitivnog prava svaki rob koji je doveden na slobodnu teritoriju postaje slobodan. Ovu presudu napisao je Lord Mansfield (Mansfield) koji je obavljao funkciju predsjednika Kraljevog suda u Engleskoj. Spomenuti precedent citirao je i predsjednik Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država Salmon Čejs, gdje je kao advokat predstavljao jednog roba u predmetu *Matilda*. Opširnije: Cotter, William R. (1994) „The Somerset Case and the Abolition of Slavery in England“, *The Historical Association*, Vol. 79, str. 32.

Emersonovom nasljednicom proglašena je supruga Ajrin. S obzirom na to da je naslijedila i robove, Ajrin je tri godine iznajmljivala Skota i njegovu porodicu, a rentu je zadržavala za sebe (P. Finkelman, 2007). Po povratku iz Teksasa, gdje je bio iznajmljen sa svojom porodicom, Dred se obratio Ajrin tražeći otkup za sebe i svoju porodicu. Dobivši negativan odgovor, Dred je odlučio obratiti se sudu i 6. aprila 1846. godine podnosi tužbu za slobodu. Tužba postavlja pitanje zašto je Dred iznenada odlučio da se upusti u sudsku borbu za slobodu. Jedna od pretpostavki je da je Emerson obećao slobodu Dredu, ali iznenadna smrt utjecala je na odluku da je Dred traži na drugi način. Dredova tužba iz 1846. godine počiva na činjenicama da je boravio na teritoriji države Illinois, Viskonsin Teritorije te da je njegova kćerka rođena na slobodnoj teritoriji. Nakon podnošenja tužbe Dredova supruga rodila je drugu kćerku koja je dobila ime Lezi (Lezzie). Mlađa kćerka je kao i starija rođena na slobodnoj teritoriji. Tokom 1847. godine predmet je dospio na sud (*Scott v. Emerson*) ali je Dred izgubio spor zbog tehničke greške, odnosno nije naveo svjedoke koji su mogli potvrditi da su on i njegova porodica u vlasništvu Ajrin Emerson. Odluka suda potječe sa suđenja koje se odvijalo prije upućivanja predmeta u Okružni sud St. Luisa. Krajem 1847. godine sudija koji je saslušao čitav slučaj dozvolio je Dredu novo suđenje, ali su advokati Ajrin Emerson 1848. godine uložili žalbu Vrhovnom sudu Misurija (Missouri Supreme Court). Postupajući po žalbi, Vrhovni sud donosi odluku u korist Dreda Skota te dopušta novo suđenje. Predmet je dostavljen Okružnom sudu u St. Luisu, ali je zbog velikog požara i epidemije kolere stopiran skoro dvije godine. U međuvremenu nastupaju promjene i kod Ajrin Emerson. Prva je odlazak u Springfield (Springfield) koji se nalazi u državi Massachusetts, a druga je sklapanje braka sa doktorom Kalvinom K. Čafeom (Calvin C. Chaffee) koji je bio protivnik ropstva i budući republikanski kongresmen. Opisane prilike utjecale su na to da će Ajrin zastupati njen brat Džon F. A. Sendford (John F. A. Sanford).¹²

Predmet *Dred Scott v. Irene Emerson* okončan je 1850. godine. Okružni sud i porota koja se sastojala od dvanaest bijelaca zaključuju da Dred Skot i njegova porodica imaju pravo na slobodu te ih proglašava slobodnim. Odluka suda počiva na precedentima iz 1824. godine kada je Vrhovni sud Misurija proglasio slobodnim robove koji su odvedeni na teritoriju države

¹² Opširnije o okolnostima od 1846. do preuzimanja zastupanja od Džona Sanforda vidjeti: Finkelman, Paul Dred „*Scott v. Sanford*...“, str. 22. Tačno prezime zastupnika Ajrin Emerson odnosno njenog brata je Sanford, ali je prilikom zaprimanja predmeta tzv. reporter Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država pogrešno spelova i upisao u registar predmeta kao *Sanford*. Od tada se predmet naziva *Scott v. Sanford*. Opširnije: Hall, Kermit L. (1992) *The Oxford Companion to the Supreme Court of the United States*, Oxford university Press, New York, London, str. 760. Autor članka Walter Ehrlich, University of Missouri.

Illinois. Ova praksa imala je svoj kontinuitet koji je trajao punih trinaest godina, što je Misuriju osiguralo epitet jedne od najliberalnijih država u pogledu ropstva (P. Finkelman, 2007).¹³ Na presudu iz 1850. godine Ajrin Emerson odnosno njeni advokati podnose žalbu Vrhovnom sudu Misurija. U međuvremenu Dredu i njegovoj porodici finansijska podrška dolazi od djece ranijeg vlasnika (djeca Pitera Bloua). Predmet je raspravljan dvije godine kasnije i Vrhovni sud Misurija preinačio je presudu nižeg suda. U presudi se utvrđuje da su Dred Skot i njegova porodica robovi. Predsjednik suda Vilijam Skot (William Scott) ističe da su se društveno-političke okolnosti od donošenja prve presude znatno izmijenile. Presuda Vrhovnog suda Misurija je primjer presude političkog karaktera, koja nije uvažila precedente koji su postojali više od dvije decenije. Presuda je objavljena 22. marta 1852. godine, a neslagajuće mišljenje dostavio je sudija Hamilton Gembl (Hamilton Gamble).¹⁴ Za ovu presudu možemo reći da predstavlja i olakšanje za Ajrin Emerson i njenog brata Džona Sendforda, jer je slučaj okončan nakon sudske borbe koja je trajala skoro punih šest godina. Međutim, Dred Skot samo je zakoračio u novu fazu.

Ubrzo po objavljivanju presude jedan od Dredovih advokata je preminuo, a drugi se odselio iz države. Sa novim advokatom Dred Skot započinje novi predmet i 1854. godine podnosi tužbu protiv Džona Sendforda. Tužba je upućena federalnom sudu odnosno Okružnom sudu Sjedinjenih Država (United States Circuit Court).

Na početku sudskog postupka Dred Skot je lišen slobode od šerifa u okrugu St. Luis, gdje je sa svojom porodicom ponovo iznajmljivan. Novčana sredstva koja su prikupljena povjerena su trećoj osobi koja je odgovorna za čuvanje do okončanja postupka. Stranka koja dobije spor na sudu ima pravo na novčana sredstva nastala iznajmljivanjem. U momentu pokretanja postupka Dred Skot se nalazio na radu kod Čarlsa Edmunda LaBauma

¹³ Prvi predmet kojim je Vrhovni sud Misurija proglasio robove slobodnim je *Winny v. Whitesides* iz 1824. godine, a posljednji je *Rachael v. Walker* iz 1837. godine. Ovaj predmet doveo je do oslobađanja robova koji su odvedeni u vojnu bazu koja se nalazila na federalnoj teritoriji u kojoj je ropstvo zabranjeno. Činjenice su identične predmetu Dreda Skota. U periodu od 1837. do 1846. godine Vrhovni sud Misurija nije imao predmete koji bi oborili ranije uspostavljenu doktrinu „Jednom slobodan, uvijek slobodan“. Opširnije: Finkelman, Paul „Was *Dred Scott* correctly decided?..“, str. 1227. O predmetima Vrhovnog suda Misurija vidjeti digitalnu arhivu Vrhovnog suda koja je dostupna na: <http://www.sos.mo.gov/archives/resources/afroamerican/scott/sco>. Ova arhiva sadrži kolekciju presuda kao i čitavu historiju predmeta Dreda Skota. Arhivi se pristupilo 10. 4. 2017. godine.

¹⁴ Opširnije: <http://www.sos.mo.gov/archives/resources/afroamerican/scott/sco>, pristupljeno 12. 4. 2017. godine. Dio pod naslovom Missouri's Dred Scott Case 1846–1857.

(Charles Edmund LaBeaume) koji je angažovao novog advokata. U pitanju je Rozvel Fild (Roswell Field) koji će zastupati Dreda Skota.¹⁵ Novi advokat podnosi tužbu protiv Senforda zbog mučenja i nezakonitog hapšenja. U međuvremenu Ajrin je svoje vlasništvo nad Dredom ustupila svom bratu. U svojoj tužbi Dred je tražio novčanu naknadu koja je iznosila devet hiljada dolara. Primarni zadatak tužbe je da se Dredov predmet rješava na federalnom nivou. Uz ranije navedene ova tužba ističe da tužilac kao i tuženi nisu građani iste države s obzirom na to da je Sendford građanin Nju Jorka.¹⁶

Odgovarajući na tužbu, Senford navodi da Dred Skot nije građanin države Misuri ističući njegovo afroameričko porijeklo te da su njegovi preci dovedeni u Sjedinjene Države u statusu robova koji su prodati. Pažljivijom analizom Sendfordovog odgovora proizlazi tvrdnja da Afroamerikanci ne mogu biti državljani Misurija i da nemaju pravo da se pojavljuju pred federalnim sudovima. Sudija je odbacio Senfordovu tvrdnju i uputio porotu da se status Dreda i njegove porodice mora definisati na osnovu zakona države Misuri. U svojoj ranijoj presudi Vrhovni sud je utvrdio da Dred i njegova porodica imaju status robova, a presudom u predmet *Dred Scott v. John F.A. Sandford* je samo potvrdio isti status. Žalba na presudu je dostavljena Vrhovnom sudu Sjedinjenih Američkih Država u kojoj se navodi da je sudija Vrhovnog suda Misurija pogrešno uputio porotu, što je dovelo do uskraćivanja slobode Dredu Skotu i njegovoj porodici. U žalbi Dred navodi da je na osnovu Kompromisa Misuri, Zakona o ovlaštenjima Viskonsina i nizom federalnih i teritorijalnih zakona stekao slobodu.

Spomenuti predmet dostavljen je sudu 1854. godine i u službenoj evidenciji suda zaveden pod nazivom *Scott v. Sandford*. Zbog osjetljivosti i kontroverzi predmeta Vrhovni sud odlučuje da napravi izuzetak, te da se postupak raspravlja u dva navrata. Prva rasprava trajala je od 11. do 14. februara 1856. godine, a druga od 15. do 18. decembra iste godine. Sud je svoje mišljenje objavio 6. marta 1857. godine (K. L. Hall, 1999).

U momentu objavljivanja mišljenja Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država činili su:

¹⁵ O ulozi Čarlsa Edmunda koji je bio i zet sina Pitera Blova vidjeti: <http://www.sos.mo.gov/archives/resources/afroamerican/scott/sco>, pristupljeno 12. 4. 2017. godine.

¹⁶ Osnov je nadležnost koja je utvrđena Ustavom Sjedinjenih Američkih Država, gdje se u članu II odjeljak 2. utvrđuje nadležnost sudske vlasti i ističe da se ona odnosi i na sporove gdje su stranke građani raznih država. Vidjeti tekst Ustava: Karčić, Fikret (2004) *Pravni tekstovi: Odabrani izvori za opću historiju države i prava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, str. 262.

1. predsjednik Suda Rodžer Bruk Tanej (Roger Brooke Taney),
2. sudija Džejms V. Vejn (James V. Wayne),
3. sudija Džon Katron (John Catron),
4. sudija Piter Vivien Daniel (Peter Vivian Daniel),
5. Džon Arčibald Kempbel (John Archibald Campbell),
6. sudija Džon MekLin (John McLean),
7. sudija Robert Kuper Grier (Robert Cooper Grier),
8. sudija Semjuel Nelson (Samuel Nelson) i
9. sudija Bendžamin Robins Kurtis (Benjamin Robbins Curtis) (B. Schwartz, 1993).

Predsjednik Suda i sudije Vejn, Katron, Daniel i Kempbel poticali su iz robovlasničkih država. Sudije MekLin, Grier, Nelson i Kurtis su dolazili iz slobodnih država. Sudiju Daniela imenovao je Martin van Buren, a sudiju Kurtisa Milard Filmor (Millard Fillmore). Predsjednici Sjedinjenih Američkih Država koji su imenovali navedene sudije poticali su iz slobodnih država (sjevernih).

Po okončanju rasprava sudija Semjuel Nelson pojavljuje se kao autor tzv. skice presude koja je trebala poslužiti kao osnov za mišljenje Suda (Opinion of the Court). Međutim, zbog karaktera predmeta spomenuta skica prerasta u slagajuće mišljenje (Concurring opinion), a Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država duboko će se podijeliti oko konačne presude.

Prvo pitanje na koje je trebalo odgovoriti je nadležnost Suda. U presudi koja datira od 6. marta 1857. godine navodi se da spis sadrži dva ključna pitanja. To su:

1. Da li Okružni sud Sjedinjenih Država ima nadležnost za saslušanje i okončanje spora između ovih stranaka?
2. Ako je nadležan, da li je presuda pogrešna ili ne? (presuda *Scott v. Sandford*, str. 4).¹⁷

Presuda sadrži ranije informacije o toku postupka kao i o strankama, s tim da se posebna pažnja posvetila tuženoj strani. Presuda ističe zahtjev Džona Sendforda upućen Okružnom sudu kojim se insistira na obustavi postupka (plea in abatement). Predsjednik Vrhovnog suda Rodžer Bruk Tanej smatrao

¹⁷ Presude su dostupne na: <http://supreme.justia.com/us/51/82/case.html>, gdje se nalaze najznačajnije presude Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država. Presuda čiji je autor Tanej ima preko sedamdeset stranica. Ako se ovom broju dodaju slagajuća i separata mišljenja i mišljenja koja se razilaze sa Sudom, onda taj broj iznosi preko dvije stotine.

je pitanje građanstva legitimnim i prije upućivanja predmeta na Vrhovni sud. Zastupajući spomenuti stav, možemo sa sigurnošću potvrditi da je Tanej smatrao da sudovi imaju pravo da odlučuje o nadležnosti za saslušanje i okončanje postupka. Međutim, Tanejevo pitanje koje su nalazi u mišljenju upućuje na zaključak da je sud odlučio da se ovaj predmet iskoristi kako bi se definitivno okončalo pitanje statusa Afroamerikanaca. U presudi se navodi: „Pitanje je veoma jednostavno: da li Afroamerikanac čiji su preci uvezeni u ovu zemlju i prodati kao robovi može postati član političke zajednice formirane i oživotvorene Ustavom Sjedinjenih Država i kao takav postati nosilac svih prava, privilegija, imuniteta, garantovanih Ustavom građanima, a jedno od njih je i privilegija podnošenja tužbi sudovima Sjedinjenih Država u onim slučajevima koji su navedeni u Ustavu?“ (presuda *Scott v. Sandford*, str. 4). Nastavak presude ističe da se ova parnica odnosi samo na Afroamerikance i njihovo porijeklo. Ovaj dio presude sadrži i zaključak u kojem se navodi da je i prije dostavljanja predmeta na Vrhovni sud postojalo sporno pitanje. Predsjednik Suda pitanje formuliše na ovaj način: „Da li su potomci takvih robova (misli se na Afroamerikance koji su uvezeni i prodati kao robovi), kada budu emancipovani, ili ako su rođeni od roditelja koji su bili slobodni prije njihovog rođenja, građani države u smislu termina 'građanin' koji se koristi u Ustavu Sjedinjenih Država?“ (presuda, str. 4.). Vrhovni sud je ovim pitanjem mogao zaobići niz političkih pitanja odnosno problema reafirmacijom precedenta iz predmeta *Strader v. Graham* koji je odlučen samo sedam godina ranije.¹⁸ Navedenim predmetom sve države imaju puno pravo da preciziraju status ljudi koji se nalaze u okviru njenih granica. Izuzetak predstavljaju odbjegli robovi koji se moraju vratiti vlasnicima. U slučaju prihvatanja ovog rješenja južne države mogle su osloboditi robove koji borave na njenoj teritoriji, a sjeverne su imale diskreciono pravo da odlučuju o slobodi robova koji žive na njenoj teritoriji. Međutim, kontroverze se nisu mogle izbjeći zbog velikog pritiska onih sudija koji su potjecali iz južnih država. Ove sudije (tzv. južna većina) insistirale su da Tanej kao predsjednik Suda odgovori na tri pitanja čiji bi odgovori favorizovali interese juga. Pitanja glase:

1. Da li Afroamerikanci mogu tužiti na federalnom nivou kao građani jedne države i kao građani Sjedinjenih Država?
2. Da li Kongres ima pravo da zabrani ropstvo na određenim teritorijama? Ovo pitanje može se posmatrati i kao pitanje o ustavnosti Kompromisa Misuri iz 1820. godine.

¹⁸ O presudi *Strader v. Graham* iz 1850. godine vidjeti veb-stranicu edukativnog centra Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država, <http://supreme.justia.com/us/51/82/case.html>, pristupljeno 18. 4. 2017. godine.

3. Da li je država Misuri obavezna da prizna slobodu Dredu Skotu (i njegovoj porodici) na osnovu njegovog boravka u Illinoisu ili Viskonsin Teritoriji?¹⁹

U želji da postigne određene ciljeve, Tanej navodi da se situacija sa Afroamerikancima ne može porediti sa situacijom sa Indijancima. Predsjednik Vrhovnog suda navodi da se oni mogu naturalizovati uz aktivnu ulogu Kongresa i na taj način postati građani neke od država odnosno građani Sjedinjenih Država. Tokom 1857. godine u Sjedinjenim Američkim Državama postojala je duga i prihvaćena sudska tradicija koja je državno i nacionalno državljanstvo posmatrala kao neodvojive dimenzije istog statusa.²⁰ Predsjednik Vrhovnog suda navedeno pitanje definiše na sljedeći način: „Razmatrajući ovo pitanje, ne smiju nas zbuniti prava građana koja im država može dodijeliti u sklopu svojih ovlaštenja, sa pravima koja oni imaju činjenicom da su članovi Saveza. Ali to svakako ne znači da građanin koji uživa sva prava i privilegije, činjenicom da je državljanin jedne države, mora biti i građanin (državljanin) Sjedinjenih Država. On može uživati sva prava i privilegije kao državljanin jedne države, a da pritom nema prava i privilegije državljana bilo koje druge države.“²¹ Za citirani stav Tanej je osnovu pronašao u klasnoj pripadnosti, tj. rasi. Naime, prihvatajući ovaj način, predsjednik Suda ignorisao je historiju ali i zanemario činjenicu da je u momentu ratifikacije Ustava iz 1787. godine postojalo nekoliko država koje su slobodnim Afroamerikancima obezbijedile pravo glasanja. Ako bismo pokušali preciznije protumačiti navedeni stav, možemo utvrditi da je predsjednik Suda bio odlučan da se pitanje Afroamerikanaca na teritoriji Sjedinjenih Američkih Država definitivno okonča. U presudi predsjednik Suda definiše Afroamerikance na ovaj način: „Riječi 'Amerikanac' i 'građanin' su sinonimi i imaju isto značenje. Obje opisuju političko tijelo koje, prema našim republičkim institucijama, tvori suverenitet i drži moć te upravlja vladom putem svojih predstavnika. Oni su, kako mi to u narodu kažemo, 'suvereni ljudi', i svaki građanin je jedan od ovih ljudi, konstitutivni član ovog suvereniteta. Pitanje koje je pred nama je da li sloj ljudi opisanih u molbi za smanjenje (misli se na Afroamerikance) čini određeni broj onih ljudi i da li su oni konstitutivni članovi ovog suvereniteta? Mi mislimo da nisu, te da nisu uključeni, niti postoji namjera da se oni uključe i svrstaju u riječ 'građanin' u Ustavu, te stoga ne mogu tražiti nikakva prava niti privilegije koje taj instrument obezbjeđuje građanima Sjedinjenih Država.

¹⁹ Opširnije o pritisku sudija i pitanjima: Finkelman, Paul „Dred Scott v. Sandford...“, str. 23.

²⁰ Opširnije vidjeti: Finkelman, Paul „Dred Scott v. Sandford“, str. 35. Citirano po: Ketner, James H. *Development of American Citizenship*, str. 328.

²¹ *Scott v. Sandford* (1857), str. 5.

Naprotiv, u to doba oni su smatrani podređenom i inferiornom klasom ljudi koje je potčinila dominantna rasa i bez obzira da li su bili emancipovani ili ne, i dalje su ostali predmetom njihove vlasti i nisu imali prava ni privilegije kao što su ih uživali oni koji su imali moć i vlast da biraju i budu birani“ (presuda, str. 5). U presudi se navodi da je Sud nakon pažljivog razmatranja predmeta mišljenja da Dred Skot nije građanin države Misuri u smislu teksta Ustava Sjedinjenih Američkih Država, te kao takav nema ovlaštenja da podnosi tužbe Sudu, a kao posljedica toga je da Okružni sud nije imao nadležnost u ovom slučaju.²² Za razliku od spomenutog dijela presude, tokom 1819. godine nastao je poznati govor upućen poroti, koja je sudila Džejkobu Gruberu (Jacob Gruber) zbog abolicije dvije stotine Afroamerikanaca. Ova abolicija obavila se u javnosti pred dvije hiljade svjedoka. Abolicija se odvijala u gradu Frederik (Frederick) u državi Merilend (Maryland).²³

Predsjednik Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država, nakon iznošenja stava o statusu Dreda Skota i njegove porodice, posvetio se ovlaštenjima Kongresa. Predsjednik Suda se fokusirao na pitanje ustavnosti Kompromisa Misuri, tj. statusa ropstva i pristupa definisanju tzv. teritorijalne klauzule koja glasi: „Kongres ima pravo da raspolaže teritorijom i imovinom

²² Opširnije o konačnom statusu Dreda Skota vidjeti presudu Vrhovnog suda, str. 19.

²³ Tekst govora glasi: „Svaki čovjek ima pravo da kada god to želi iznese svoje mišljenje o predmetu (ropstvu). To je pitanje od nacionalnog značaja i o njemu se može slobodno diskutovati u svako doba. Gospodin Gruber citirao je velike akte nacionalne nezavisnosti i insistirao na načelima sadržanim u njima. On je ukorio one gospodare koji su, koristeći svoja ovlaštenja, bili gluhi na sve pozive humanosti; i upozorio ih je na zlo koje ih može zadesiti. Govoreći sa gnušanjem o ovim 'zvijerima' koji žive trgujući sa ljudskim mesom, bogateći se razdvajanjem muževa od žena, djece iz majčinog zagrljaja; i ovo što mi je naloženo da vam kažem je lice i naličje njegove uvrede. Hoću li biti zadovoljan time što ću reći: on je imao pravo da to kaže? Da nema zakona koji će ga kazniti? Do sada, da li je on bio predmetom kazne u bilo kojoj fazi suđenja, gdje smo mi spremni održati ista načela i koristiti, ukoliko je neophodno, isti jezik ovdje u hramu pravde i u prisustvu onih koji su tvorci zakona. Teška potreba, zaista, nas tjera da izdržimo zlo ropstva određeni dio vremena. To nam je nametnula druga nacija dok smo još uvijek bili u stanju kolonijalnog vazalstva. To se ne može otkloniti lako ni odjednom. Stoga, sve dok se ta praksa nastavlja, ona ostaje mrlja našem nacionalnom karakteru i svaki istinski obožavalac slobode s pravom se nada da će uspjeti, iako to mora ići postepeno, dok se ne ukine u potpunosti; i ozbiljno tražiti sredstva, pomoću kojih će se ovaj neophodni cilj i ostvariti. A dok se to ne postigne: dok ne dođe vrijeme kada može ukazati na neke pojmove a da se crvenimo, jezikom navedenim u Deklaraciji o nezavisnosti, svaki prijatelj humanosti će tražiti da olakša mučni lanac ropstva i još bolje da upotrijebi sve svoje moći da poboljša bijedne uvjeteu kojima žive robovi.“ Autor govora bio je Rodžer Bruk Tanej. Opširnije o predmetu Gruber i govoru vidjeti: Jaffa, Harry V. (2008) „*Dred Scott Revisited*“, *Harvard Journal of Law & Public Policy*, Vol. 31, str. 204–206. Prevod Tanejevog govora: autor.

Sjedinjenih Država i da o tome izdaje potrebna pravila i propise; i ništa se u ovom ustavu ne smije tako tumačiti da ide na štetu bilo kakvog prava Sjedinjenih Država ili ma koje od država“ (F. Karčić, 2004, str. 263). U nastavku presude Tanej konstatuje da se teritorijalna klauzula Ustava odnosi na one teritorije koje su Sjedinjene Države posjedovale 1787. godine, odnosno u momentu ratifikacije Ustava. Kao argumente ističe da je klauzula ograničena samo na navedene teritorije čije su granice utvrđene mirovnim ugovorom sa Velikom Britanijom (Great Britain), te da klauzula nema utjecaj na teritorije koje su naknadno stečene. Interesantan je i podatak da se u svojim argumentima predsjednik Suda nije oslanjao na dokaze citiranjem sudskih presuda ili citiranjem jednog od osnivača nacije kako bi opravdao svoje argumente.²⁴

U želji da stavi van snage zabranu ropstva koju predviđa kompromis, te da definitivno presudi da teritorijalni zakoni ne mogu zabraniti ropstvo, pristupa tumačenju Zakona o pravima (Bill of Rights), a posebno petog amandmana.²⁵ U svojoj interpretaciji Tanej utvrđuje ono što je i odranije poznato, a to je da Zakon o pravima obuhvata i teritorije. Međutim, u nastavku iznosi da zabrana ropstva u teritorijama predstavlja kršenje propisanog zakonskog postupka (due process of law) kao i kompenzacijske klauzule petog amandmana (ova klauzula predviđa da se pod federalnim pravom niko ne može lišiti slobode i imovine bez propisanog zakonskog postupka te da se privatna svojina ne može oduzeti u javnom interesu bez pravične naknade).²⁶ Tanej utvrđuje da svaki akt Kongresa koji uskraćuje građanima Sjedinjenih Država njihove slobode ili vlasništva samo zbog toga što je zajedno sa sobom donio na određenu teritoriju Sjedinjenih Država svoje vlasništvo, a koji nije počinio prekršaj kažnjiv po zakonu, teško se može definisati kao propisani zakonski postupak (presuda, str. 34).²⁷

²⁴ Vidjeti presudu *Scott v. Sandford* (1857), str. 37–38.

²⁵ Zakon o pravima (Bill of Rights) je naziv za prvih deset amandmana Ustava iz 1787. godine, a odnose se na zaštitu prava i sloboda građana. Ovi amandmani ratifikovani su 15. decembra 1791. godine. Amandman V glasi: „Niko neće biti pozvan da odgovara za zločin ubistva ili za koju drugu vrstu zločina samo na osnovu prijave ili optužbe velike porote, izuzev za krivična djela izvršena u vojsci, mornarici ili miliciji, i to za vrijeme službe u doba rata ili javne opasnosti; niko neće biti zbog istog krivičnog djela dvaput podvrgnut krivičnom postupku, niti će biti natjerivan u bilo kakvom krivičnom suđenju da svjedoči protiv samoga sebe, niti lišen slobode i imovine bez propisanog zakonskog postupka; ne može se privatna svojina oduzeti u javnom interesu bez pravične naknade.“ Tekst amandmana: Fikret Karčić, *Pravni tekstovi...*, str. 265.

²⁶ Ibid., str. 265.

²⁷ Predsjednik Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država je ovom presudom oformio termin „substantive due process“ odnosno supstantivni zakonski postupak. Američko ustavno pravo od tada poznaje dvije vrste propisanih procesa. Prva vrsta je proceduralni (procedural due process), a druga je supstantivni (substantive due process). Razlika je u

Predsjednik Suda smatra da su oni zakoni koji samovoljno lišavaju građane njihovog vlasništva zbog donošenja tog vlasništva u federalnu teritoriju neustavni. Na kraju se navodi: „Pravo vlasništva nad robovima je karakteristično i jasno afirmisano u Ustavu“ (K. L. Hall, 2002, str. 232). Na veoma sličan način garantuje se i trgovina robovima, s tim da su robovi izjednačeni sa uobičajenim trgovačkim artiklima. Predsjednik Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država proglašava da svaka zabrana ropstva u teritorijama predstavlja kršenje petog amandmana, što je automatski dovelo do neustavnosti Kompromisa Misuri iz 1820. godine. Ova presuda je drugi slučaj u kojem Vrhovni sud odlučuje o ustavnosti federalnog propisa. Prvi je bio 1803. godine u predmetu *Marbury v. Madison*, u kojem je Maršal potvrdio neustavnost jednog dijela Akta o sudstvu iz 1789. godine. Za razliku od predmeta iz 1803. u predmetu iz 1857. godine Tanej je obuhvatio čitav federalni zakon. Presudom iz 1857. godine Vrhovni sud je pokrenuo snažne političke reakcije, ali je i uništio bilo kakav dogovor između Sjevera i Juga, a naciju je doveo do građanskog rata. Kao primjer reakcije na presudu možemo navesti mnogobrojne političke debate i govore. Jedan od govora održan je povodom obilježavanja godišnjice Američkog pokreta za ukidanje ropstva (American Abolition Society) u Nju Jorku. Tom prilikom govor je održao Frederik Daglas (Frederick Douglass)²⁸ 11. maja 1857. godine. U govoru Daglas otvoreno kritikuje tadašnjeg predsjednika Suda i njegovu presudu, ali i sve one koji su smatrali da je Ustav iz 1787. godine zaštitio ropstvo.

Za razliku od spomenutog govora, veliku pažnju javnosti privuklo je mišljenje koje se razilazi sa sudom (Dissenting Opinion), a napisano je na sedamdeset stranica. Autor je sudija Bendžamin Robins Kurtis (Benjamin Robbins Curtis) koji će nakon šest mjeseci od objavljivanja presude podnijeti ostavku (30. septembra 1857). U svom mišljenju Kurtis se fokusirao na Tanejev zaključak po kojem Afroamerikanci nisu imali politička prava u momentu ratifikacije Ustava. Kao argumente navodi činjenice da su u

tome što prva vrsta garantuje nepristrasno suđenje i saslušanje, a druga se odnosi na poricanje prava bez valjanog osnova. Opširnije o spomenutim vrstama vidjeti: Hall, Kermit L. (2002) *The Oxford Companion to American Law*, Oxford University Press, New York, Oxford, str. 232–236. Autor članka: Rebeca L. Brown, Vanderbilt University Law School (Tennessee).

²⁸ Frederika Daglase (1817–1895) smatralo se najpoznatijim Afroamerikancem XIX vijeka. Nakon povratka iz Velike Britanije pokrenuo je izdavanje novina pod naslovom „North Star“ koje su najviše prostora posvetile pisanju abolicionista. Predsjednik Sjedinjenih Američkih Država Grant imenovao ga je na mjesto maršala za Distrikt Kolumbiju, a kasnije i na mjesto ambasadora na Haitiju. Opširnije o Daglasu i spomenutom govoru vidjeti: <http://www.mrlincolnwhitehouse.org/inside.asp?ID=38&subjectID=2>, pristupljeno 4. 5. 2010. godine.

momentu ratifikacije Ustava Afroamerikanci bili građani u mnogim državama. Sudija Kurtis ističe da su u momentu ratifikacije tzv. prvog ustava (članci Konfederacije i vječitog saveza) države Nju Hempšir, Masačusets, Nju Jork i Sjeverna Karolina ljudima čije porijeklo potječe od afričkih robova priznale status građana (državljana) i koji su imali pravo glasa. U tom smislu sudija je citirao ustav Nju Jorka u kojem se navodi da svaki muški stanovnik ima pravo glasanja bez obzira na porijeklo ili boju kože.

U pogledu zakonodavne grane vlasti, Kurtis navodi da se mora imati na umu da ograničenja zakonodavne vlasti nisu predviđena samo tekstom Ustava iz 1787. godine. Sudija smatra da su ograničenja preuzete iz Magna Charte i donijeta u Ameriku od naših predaka kao dio njihovih sloboda.²⁹ Ove slobode postojale su u svim političkim zajednicama u Americi tokom 1787. godine. Pitanja koja dominiraju Kurtisovim mišljenjem su:

- pravo na državljanstvo Afroamerikanaca,
- ropstvo na teritorijama Sjedinjenih Država i
- ustavnost Kompromisa Misuri.

Najvažniji dio predstavlja onaj koji se odnosi na državljanstvo Afroamerikanaca. U tom smislu sudija Kurtis ističe da nacionalno državljanstvo proistječe iz državljanstva one države u kojoj je jedno lice rođeno. Spomenuti zaključak američka pravna literatura je okarakterisala kao remek-djelo pravne misli koja je rezultat neutralnih principa pravnog rezonovanja (R. O. Williams, 2007).³⁰

Američka pravna kultura je pravno regulisanje državljanstva preuzela iz doktrine *ius soli* (načelo područja) koja potječe iz engleskog sistema Common Law. Doktrina je izvedena iz srednjovjekovnog principa lokalne

²⁹ Magna Charta Libertatum (Velika povelja sloboda) potječe iz Engleske, a donijeta je 1215. godine od tadašnjeg kralja Džona (John). Engleska pravna literatura uz zvanični naziv dokumenta koristi i termin Great Charter. Opširnije vidjeti: Halapić, Edin (2009) „Magna Charta Libertatum (1215): Okolnosti donošenja Povelje, *Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*, LII, str. 179–192, i Halapić, Edin (2015) „800 godina Velike povelje sloboda (Magna Charta Libertatum), *Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*, LVII, str. 125–143.

³⁰ Opširnije: Williams, R. Owen (2007) „Benjamin Curtis: Top of the list“, *Chicago-Kent Law Review*, Vol. 82, str. 280. Autor u svom radu navodi postojanje tzv. liste velikih sudija. Jedan od kriterija za sastavljanje liste je i mišljenje sudije koje se razilazi sa stavom suda. Prvu listu sačinio je sudija Čarlsa Evansa Hjudžs u kojoj su navedeni Maršal, Stori, Curtis, Miler, Fild, Bredli, Grej i Briver. Autor druge liste je dekan Pravnog fakulteta Harvardskog univerziteta Rosko Pound. Lista obuhvata sudije Maršala, Stora, Holmsa i Kardoza. Tokom 1957. godine sudija F. Frankfurter objavljuje i svoju listu u kojoj su navedeni Maršal, Džonson, Stori, Tanej, Kurtis, Kampbel, Miler, Fild, Bredli, Metjuz, Vajt, Holms, Mudi, Hjudžs, Brendis i Kardoza.

organizacije, a počiva na reciprocitetu obaveza koje nastaju između vazala i suverena. Navedena doktrina kao i njeni principi svoj puni značaj dobili su u predmetu koji se tradicionalno naziva Kalvinov predmet (Calvin Case). Predmet je poznat i po svom drugom nazivu koji glasi Postnati (Case of the Postnati), a potječe iz 1608. godine. Naime, ovim predmetom postavilo se pitanje da li Kalvin koji je maloljetan može naslijediti zemljište u Engleskoj s obzirom na to da je rođen na teritoriji Škotske. Poznati engleski pravnik Edvard Kuk (Edward Coke) je iznio mišljenje da su sva lica rođena na teritoriji kojom upravlja kralj Engleske podanici kralja, te kao takvi imaju pravo na sve one beneficije koje im garantuje englesko pravo.³¹ Sudija Kurtis na kraju iznosi svoje mišljenje koje glasi da se presuda Okružnog suda treba preinačiti i slučaj ponovo suditi.³²

Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država je iskoristio predmet iz 1857. godine kako bi okončao pitanje koje je izazvalo političke diskusije i debate, kao i različite stavove o pitanju ropstva. Odluka Suda objavljuje se dva dana nakon izbora koji su se održali 1856. godine gdje je aktivno učestvovala i nova, Republikanska stranka.³³ Stranka je u svom političkom programu insistirala je na zaustavljanju širenja ropstva. Međutim, stranka je izgubila izbore, s tim da su rezultati iz 1860. godine bili potvrda da će naredni izbori odnosno oni iz 1856. godine biti uvod u pobjedu. Okončanjem prvih izbora iz 1858. godine ova stranka se odlučuje da mjesto predstavnika u Senatu ponudi Abrahamu Linkolnu (Abraham Lincoln). Povodom imenovanja u Senat Abraham Linkoln održao je govor u kojem ističe konspiraciju čiji je cilj nacionalizacija ropstva u čitavoj državi. U govoru se navodi da su kreatori konspiracije predsjednik Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država Tanej, predsjednik Sjedinjenih Američkih Država Buhanan i Linkolnov protivnik Stiven A. Daglas (Stephen A. Douglas).³⁴ Kao početak

³¹ Opširnije o predmetu i doktrini Kalvin vidjeti: Perez, Lisa Mari (2008) „Citizenship Denied: The Insular Case and the Fourteenth Amendment“, *Virginia Law Review*, Vol. 94, str. 1046–1047.

³² O stavovima sudije Kurtisa vidjeti neslagajuće mišljenje na: <http://supct.law.cornell.edu/supct/search/Dred>. Stranici je pristupljeno 5. 5. 2017. Kurtisovo mišljenje odnosno njegov manji dio objavljeno je u: Finkelman, Paul „Dred Scott v. Sandford...“, str. 108–126. (dio pod naslovom The Documents).

³³ Rezultati izbora iz 1856. godine doveli su do imenovanja petnaestog predsjednika Sjedinjenih Američkih Država Džejmisa Buhanana (James Buchanan). Prilikom preuzimanja nove funkcije Buhanan se osvrnuo i na pitanje ropstva te izjavljuje da je to sudske pitanje koje pripada Vrhovnom sudu i da će Sud to brzo i zauvijek odlučiti. Dva dana kasnije Tanej objavljuje presudu u predmetu Dred Skot. Opširnije: <http://www.whitehouse.gov/about/presidents/jamesbuchanan>, pristupljeno 12. 5. 2017. godine.

³⁴ Opširnije o konspiraciji vidjeti: Finkelman, Paul „Dred Scott v. Sandford...“, str. 46–47.

konspiracije Linkoln identifikuje Kompromis iz 1850. godine, a nastavak predstavlja Zakon Kanzas-Nebraska (Kansas-Nebraska Act) iz 1854. godine.³⁵ Ovaj govor predstavlja i uvod u najpoznatiju političku konfrontaciju u američkoj historiji. U pitanju je debata Linkoln – Douglas, koja je Linkolna učinila najznačajnijom političkom figurom i osigurala mu predsjedničku kandidaturu. Debata se odvijala u nekoliko navrata, a povod predstavlja presuda Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država u predmetu Dred Skot. Najpoznatiji govor održao je Linkoln u Springfieldu (Springfield) u državi Illinois 16. juna 1858. godine. Linkolnov govor inspirisan je ne samo presudom Vrhovnog suda već i neslagajućim mišljenjem sudije Kurtisa. Ubrzo nakon govora počela je i prva debata Linkoln – Douglas. U debati Linkoln postavlja pitanje: „Šta je potrebno za nacionalizaciju ropstva? Da li naredna Dred Skot odluka“? (L. E. Morel, 2007, str. 144). U međuvremenu, s obzirom na to da je vlast bila u rukama Demokratske stranke koja je u svoju političku platformu uvrstila protekciju ropstva, tako pristupa donošenju rezolucija čiji je zadatak zaštita ropstva kao kategorije privatnog vlasništva. Ukupan broj rezolucija iznosio je osam. Ove rezolucije nastale su kao posljedica izdvajanja delegata koji su podržavali interese juga, a samo izdvajanje poklapa se sa konvencijom Demokratske stranke koja je trebala izabrati svog kandidata za budućeg predsjednika države. Na kraju, stranka je podijeljena i delegati juga kandiduju Džona C. Brekenridža (John C. Breckenridge) kao svog predsjedničkog kandidata. Ove prilike u literaturi su poznate kao prvo odvajanje iz 1860. godine.³⁶

Rezultat spomenute debate bio je poraz Linkolna, ali i priprema da će rat riječi oko statusa ropstva i slobode prerasti u građanski rat. Rezultati izbora iz 1860. godine doveli su do toga da je Abraham Linkoln prvi republikanski i šesnaesti po redu predsjednik Sjedinjenih Američkih Država. U prvom predsjedničkom mandatu Linkoln je uspio imenovati i nove sudije Vrhovnog suda. To su:

- Noa Hejns Svejn (Noah Haynes Swayne),
- Semjuel Frimen Miler (Samuel Freeman Miller),
- Dejvid Dejvis (David Davis) i
- Stiven Džonson Fild (Stephen Johnson Field) iz 1863. godine.

³⁵ Ovaj zakon stupio je na snagu 30. maja 1854. godine, a trebao je osigurati širenje ropstva, ali i sukob oko određivanja lokacije transkontinentalne željezničke pruge. Opširnije: Kanzas-Nebraska Act, *Columbia Electronic Encyclopedia*, izdanje za 2009. godine koje je dostupno u bazi EBCSO (Database: *Academic Search*). Bazi se pristupilo 10. 5. 2017. godine.

³⁶ O rezolucijama i prilikama koje su vladale u Demokratskoj stranci vidjeti: ibid., str. 146.

Predsjednik Suda Tanej preminuo je 1864. godine, što je osiguralo Linkolnu imenovanje novog predsjednika Suda. Na ovo mjesto Linkoln je imenovao svog ministra finansija Salmona Portlanda Čejsa (Salmon Portland Chase) koji je predsjedavanje preuzeo odmah nakon polaganja zakletve, tj. 15. decembra 1864. godine.

Kada je okončao popunjavanje suda, Linkoln se posvetio i pravnom regulisanju ropstva. S obzirom na to da je bio zagovornik ukidanja ropstva, Linkoln će 1. januara 1863. godine potpisati Proklamaciju o oslobađanju (Emancipation Proclamation) kojom se svi robovi proglašavaju slobodnim, a koji se nalaze na teritorijama pod kontrolom Konfederacije.³⁷ Međutim, ovu naredbu nije doživio Dred Skot koji je preminuo od tuberkuloze 17. septembra 1858. godine. Godinu dana ranije Dred Skot je zajedno sa svojom porodicom oslobođen (manumisija) od Tejlora Blouva u mjestu Sent Luis.³⁸

Politički sukobi za ukidanje ropstva ubrzo su dostigli nivo ustavnih amandmana, a direktan povod nalazi se u ranije spomenutoj proklamaciji iz 1863. godine. Naredne godine Senat odobrava tekst trinaestog amandmana, s tim da predsjednik Linkoln i lideri Republikanske stranke nisu osigurali dvije trećine glasova u Predstavničkom domu. Navedene okolnosti ostaju nepromijenjene sve do ponovnog izbora Linkolna za predsjednika Sjedinjenih Američkih Država 1864. godine.³⁹ Trinaesti amandman ratifikovan je 6. decembra 1865. godine i glasi: „U Sjedinjenim Državama ili bilo kojem mjestu na koje se prostire njihova vlast neće postojati ropstvo ili prinudan rad, osim kao kazna za krivično djelo za koje je počinitelj punovažno osuđen. Odjeljak 2. glasi: 'Kongres je ovlašten da odgovarajućim zakonodavstvom osigura primjenu ovog člana'.“⁴⁰ Međutim predsjednik Linkoln nije doživio ratifikaciju amandmana, jer je iste godine u Vašingtonu izvršen atentat na njega. Atentat se desio u Ford teatru (Ford Theatre) 14. aprila 1865. godine, a atentator je bio glumac Džon Vilks But (John Wilkes Booth). Smrću Linkolna uništene su bilo kakve mogućnosti mirnog rješavanja konflikta.⁴¹

³⁷ O biografiji Linkolna vidjeti:

<http://www.whitehouse.gov/about/presidents/abrahamlincoln>, pristupljeno 16. 5. 2010. godine.

³⁸ Opširnije: Finkelman, Paul „Dred Scott v. Sandford...“, str. 229–230.

³⁹ Opširnije: Irons, Peter (2006) *A people's History of Supreme Court-The Men and Women Whose Cases and Decisiona Have Shaped Our Constitution*, Penguin Book, New York, str.190–192.

⁴⁰ Tekst amandmana: *The U.S. Constitution and Fascinating Facts About It* (Oak Hill Publishing Company, Neperville, 2005), str. 49.

⁴¹ Opširnije: <http://www.whitehouse.gov/about/presidents/abrahamlincoln>, pristupljeno 16. 5. 2017. godine.

Može se zaključiti da *Dred Scott v. Sandford* iz 1857. godine, i pored činjenice da je utjecao na izbijanje rata (1861–1865) koji je okončan pobjedom Sjevera, predstavlja jedan od predmeta koji pruža uvid u tendenciju Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država. Ovaj predmet Sud je iskoristio da favorizuje interese samo jednog broja država članica federacije, ali i da odgovori na pitanje koje nije regulisano od politike i zakonodavne grane vlasti kao značajnih elemenata pravno-političkog života. Ako se govori o utjecaju presude na pravo, onda možemo zaključiti da je u velikoj mjeri utjecala na ratifikaciju ustavnih amandmana koji su regulisali status afroameričkog stanovništva. Ove amandmane možemo posmatrati i kao izraz američkog društva o neprihvatanju odluke da Afroamerikanci nisu građani Sjedinjenih Američkih Država, da vlada nema pravo zabrane ropstva na teritorijama i da su Afroamerikanci samo vlasništvo koje je zaštićeno odredbama petog amandmana.

Zaključak

Ovaj rad odnosi se na istraživanje prakse Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država sa posebnim osvrtom na način regulisanja robovlasništva. U tom smislu, predmet rada predstavlja jedan od najpoznatijih sudskih predmeta američke ustavne historije. U pitanju je predmet *Scott v. Sandford* iz 1857. godine. Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država je presudom prouzrokovao duboku političku krizu koja je dovela do izbijanja građanskog rata. U presudi tadašnji predsjednik Suda Rodžer Bruk Tanej (Roger Brooke Taney) definiše termin „Afroamerikanac” i ističe da ova kategorija stanovništva nije uključena u termin “građanin” koji se koristi u Ustavu. Objavljivanjem presude dolazi do ranije spomenute krize Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država i burne reakcija javnosti kao i pravne nauke. Politički sukobi za ukidanje ropstva uslijedili su nekoliko godina kasnije. Konačan rezultat je Proklamacija o oslobađanju iz 1863. godine i amandman XII koji je ratifikovan 1865. godine (ukidanje ropstva). Presuda Suda u predmetu *Dred Skot* iz 1857. godine može se posmatrati kao primjer sudske tendencije u rješavanju osjetljivih društveno-političkih. Ono što je možda značajnije iz aspekta pravne nauke je da spomenuta presuda ukazuje na sudski način interpretacije ustavnog teksta.

Literatura

1. Babić, Milica (2002) *Bosansko-engleski i englesko-bosanski rječnik*, Bosna leksika, Sarajevo, 2002.
2. Baum, L. (2007) *The Supreme Court*, CQ Press, Washington.
3. Bickel, M. A. (1955) „The original understanding and the Segregation decision”, *Harvard Law Review*, Vol. 69, str. 1–65.
4. Breyer, S. (2009) „Guardian of the Constitution“, *Vital Speeches of day*, Vol 75, str. 57–64.
5. Brook, T. (1997) *Plessy v. Ferguson – A brief History with Documents*, Bedford/St.Martin's, Boston, New York.
6. Clinton, R. L. (2002) „The Supreme Court before John Marshall”, *Journal of Supreme Court History*, Vol. 27, str. 222–239.
7. Cohen, W., Varat, D. J. (1998) *Constitutional Law – cases and materials*, Foundation Press, New York.
8. Colin, Peter. H. (2002) *Rječnik vlade i politike*, Ars libri.
9. Cotter, W. R. (1994) „The Somerset Case and the Abolition of Slavery in England“, *The Historical association*, Vol. 79, str. 32–40.
10. Downs, H. (2004) „Unlikely Abolitionist: William Cushing and the Struggle Against Slavery“, *Journal of Supreme Court History*, Vol. 29, str. 123–135.
11. Dyer, B. J. (2009) „Lincolian natural right, Dred Scott, and the jurisprudence of John McLean“, *Polity*, Vol. 41, str. 63–85.
12. Dženkins, F. (2002) *Istorija SAD*, Filip Višnjić, Beograd.
13. EBSCO i GLIN – elektronske baze podataka
14. Epstein, L. Walker, G. T. (2007) *Constitutional Law for a changing America – Rights, Liberties, and Justice*, CQ Press, Washington.
15. Fallon, H. R. Jr. (2004) *The Dynamic Constitution- an Introduction to American Constitutional Law*, Cambridge University Press, New York.
16. Farnsworth, E. A. (1996) *An introduction to the Legal System of the United States*, Oceana Publications, INC, New York.
17. Festić, R. (1996) „Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država između Ustava i stvarnosti, *Godišnjak Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu*, XXXIX , str. 81–94.
18. Festić, R. (1998) „Načelo podjele vlasti i njegova primjena u Ustavu SAD-a“, *Godišnjak Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu*, XLI, str. 132–143.
19. Festić, R. (1998) *Opća historija države i prava*, Studentska štamparija Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo.
20. Festić, R. (2008) *Common law i druge pravno-historijske teme*, Zbornik radova, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo.
21. Finkelman, P. (1997) *Dred Scott v. Stanford- A Brief History with Documents*, Bedford/St. Martin's, Boston, New York.
22. Finkelman, P. (2007) „Was Ded Scott Correctly decide? An 'Expert Report' for the defendant“, *Lewis & Clark Law Review*, Vol. 12, str. 1224–1287.

23. Finkelman, P. (2009) „John McLean: Moderate Abolitionist and Supreme Court Politician“, *Harvard Law Review*, Vol. 62, str. 519–565.
24. Frankfurter, F. (1943) „Fact and law in Judicial Review“, *Harvard Law Review*, Vol 56, str. 899–928.
25. Fried, C. (1994) „Constitutional Doctrine“, *Harvard Law Review*, Vol. 107, str. 1140–1157.
26. Friedman, L. M. (1998) *American Law- An Introduction*, W. W. Norton & Company, New York.
27. Friedman, L. M. (2002). *American Law in the 20th Century*, Yale University Press,
28. Friedman, L. M. (2005) *A History of American Law*, Simon & Shuster, New York, New Haven and London.
29. Friedman, Lee M. (1902) „The changes in the allegiance and Laws of colonial New York“, *Harvard Law Review*, Vol. 15, str. 810–828.
30. Hall, L. K. (1992) *The Oxford companion to the Supreme Court of the United States*, Oxford University Press, New York, London.
31. Hall, L. K. (1999) *The Oxford guide to United States Supreme Court decisions*, Oxford University Press, New York.
32. Hall, L. K. (2002) *The Oxford companion to American Law*, Oxford University Press, New York.
33. Hall, L. K., Finkelman, P., Ely W. J. (2005) *American Legal History – Cases and Materials*, Oxford University Press, New York, London.
34. Hall, L. K., Karsten, P. (2009) *The Magic Mirror- Law in American history*, Oxford University Press, New York, London.
35. Holmes, O. W. (1899) „The theory of legal interpretation“, *Harvard Law Review*, Vol 12, str. 417–420.
36. Holmes, O. W. Jr. (1991) *The Common Law*, Dover Publications, Inc., New York.
37. Holmes, O. W. Jr. (2006) *History of the Supreme Court of United States*, Volume XII, Cambridge, University Press.
38. <http://americancivilwar.com/women/hbs.html>.
39. <http://clerk.house.gov/history/highlights.html>.
40. <http://www.britannica.com/Seminole-Wars> .
41. <http://www.charleshamiltonhouston.org>
42. <http://www.gettysburgfondation.org>.
43. <http://www.historypalce.com/unitedstates/revolution/mayflower.htm>.
44. <http://www.history-world>.
45. <http://www.judiciary.senate.gov>.
46. <http://www.mendezwestminster.com>
47. <http://www.mrlincolnwhitehouse.org/inside.asp?ID=38&subjectID=2>.
48. <http://www.naccp.org>
49. <http://www.sos.mo.gov/archives/resources/afroamerican/scott/sco>.
50. <http://www.supremecourtus.gov>.
51. <http://www.whitehouse.gov>.

52. Irons, P. (2006) *A People's History of the Supreme Court, - The Men and Women Whose Cases and Decisions Have Shaped Our Constitution*, Penguin Books, New York.
53. Jaffa, H. V. (2008) „Dred Scott revisited“, *Harvard Journal of Law & Public Policy*, Vol. 31, str. 198–217.
54. Karčić, F. (2004) *Pravni tekstovi: Odabrani izvori za opću historiju države i prava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo.
55. Karčić, F. (2012) *Komparativna pravna historija*, drugo dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo.
56. Kelley, B. L. M. (2007) „Right to Ride: African American Citizenship and Protest in the Era of *Plessy v. Ferguson*“, *African American Review*, Vol. 41, str. 347–350.
57. Klebba, J. M. (1992) „Sudski federalizam u SAD“, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, br. 4, str. 209–219.
58. Maltz, M. E. (2007) „*Roe v. Wade* and *Dred Scott*“, *Widener Law Journal*, Vol. 17, str. 55–71.
59. Maurois, A. (1960) *Povijest Sjedinjenih Američkih Država*, Naprijed, Zagreb.
60. Oliver, M. W. (2007) „Dred Scott and the political question doctrine“, *Widener Law Journal*, Vol. 17, str. 13–28.
61. Owen R. W. (2007) „Benjamin Curtis: Top of the list“, *Chicago-Kent Law Review*, Vol. 82, str. 277–289.
62. Oxford dictionary of Law – fifth edition, Oxford University Press, 2002.
63. Oxford dictionary of Law, Oxford – New York, University Press, 2002, University Press, 2000.
64. Paund, R. (2000) *Jurisprudencija knjiga I*, JP Službeni list SRJ, Beograd, CID, Podgorica.
65. Paund, R. (2000) *Jurisprudencija knjiga II*.
66. Paund, R. (2000) *Jurisprudencija knjiga III*.
67. Perez, L. M. (2008) „Citizenship Denied: The Insular Case and the Fourteenth Amendment“, *Virginia Law Review*, Vol. 94, str. 1046–1063.
68. Pravna enciklopedija 1, Savremena administracija, Beograd, 1985.
69. Reed, A. A (2005) *America's Constitution – a biography*, Random House, New York.
70. Rehnquist, W. H. (2002) *The Supreme Court*, Vintage Books, New York.
71. Schwartz, B. (1993) *A History of the Supreme Court*, Oxford University Press, New York.
72. The Encyclopedia Americana Volume VII, XII i XXII, Americana Corporation, New York, 1964.
73. www.law.harvard.edu.
74. www.ushistory.org/declaration/related/massacre.